

15 -ാം കേരള നിയമസഭ

11 -ാം സമ്മേളനം

നക്ഷത്രചിഹ്നമിട്ട ചോദ്യം നം. 544

11-07-2024 - ൽ മറുപടിയ്ക്ക്

ഓഫീസ് സേവനങ്ങൾ വേഗത്തിലും സുതാര്യവുമാക്കാൻ നടപടി

ചോദ്യം	ഉത്തരം
<p align="center"> ശ്രീ എം. എം. മണി, ശ്രീ പി.വി. ശ്രീനിജിൻ, ശ്രീ കെ. ആൻസലൻ, ശ്രീ കെ. ബാബു (നെന്മാറ) </p>	<p align="center"> ശ്രീ കെ. രാജൻ (റവന്യൂ ഭവനനിർമ്മാണ വകുപ്പ് മന്ത്രി) </p>
<p>(എ) റവന്യൂ വകുപ്പിന് കീഴിൽ വരുന്ന മുഴുവൻ ഓഫീസ് സംവിധാനങ്ങളുടെയും ആധുനികീകരണത്തിനും വിവിധ ഓഫീസ് സേവനങ്ങൾ വേഗത്തിലും സുതാര്യവുമായി ലഭ്യമാക്കുന്നതിനും എന്തൊക്കെ നടപടികൾ സ്വീകരിച്ചിട്ടുണ്ടെന്ന് വ്യക്തമാക്കാമോ;</p>	<p>(എ) റവന്യൂ വകുപ്പിന് കീഴിൽ വരുന്ന 14 ജില്ലകൾ, 27 റവന്യൂ ഡിവിഷണൽ ഓഫീസുകൾ, 78 താലൂക്കുകൾ, 243 സ്പെഷ്യൽ ഓഫീസുകൾ, 1,542 വില്ലേജ് ഓഫീസുകൾ എന്നിവ ഉൾപ്പെടെയുള്ള എല്ലാ ഓഫീസുകളിലും കമ്പ്യൂട്ടർ വൽക്കരണം നടപ്പിലാക്കുകയും ഓഫീസ് പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ ഏകോപനത്തിനായി ഇ-ഓഫീസ് സംവിധാനം നടപ്പിലാക്കിയിട്ടുള്ളതുമാണ്. എല്ലാ വില്ലേജുകൾക്കും വെബ് സൈറ്റ് തയ്യാറാക്കിയിട്ടുള്ളതും, വിവിധ സർട്ടിഫിക്കറ്റുകൾ, പോക്കവരവ്, സോഷ്യൽ സെക്യൂരിറ്റി പെൻഷൻ, എൻഡോ സൾഫാൻ നഷ്ടപരിഹാരം, തരം മാറ്റം തുടങ്ങിയ ഇരുപതോളം വിവിധങ്ങളായ സേവനങ്ങൾ പൊതുജനങ്ങൾക്ക് ത്വരിത ഗതിയിൽ ലഭ്യമാകത്തക്ക വിധത്തിൽ ഇ-Governance സംവിധാനം, ടി സേവനങ്ങളുമായി ബന്ധപ്പെട്ടു വരുന്ന ഡിജിറ്റൽ പേയ്മെന്റ് എന്നിവ നടപ്പിൽ വരുത്തിയിട്ടുണ്ട്. പൊതുജനങ്ങൾക്ക് വീട്ടിൽ ഇരുന്നു കൊണ്ട് തന്നെ ഭൂ നികുതി, കെട്ടിട നികുതി, അധിക നികുതി എന്നിവ ഒടുക്കുന്നതിനായി ഓൺലൈൻ സംവിധാനം ഏർപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്. കൂടാതെ മൊബൈൽ അധിഷ്ഠിത ഭൂനികുതി പേയ്മെന്റ് സംവിധാനം നടപ്പിൽ വരുത്തിയിട്ടുള്ളതും നാളിതുവരെയായി 26,000-ഓളം മൊബൈൽ അധിഷ്ഠിത ഓൺലൈൻ പേയ്മെന്റുകൾ നടന്നിട്ടുള്ളതുമാണ്. കൂടാതെ, ഭൂമിയുടെ കാര്യക്ഷമമായ കൈമാറ്റം ഉറപ്പു വരുത്തുന്നതിനും രേഖകളുടെ സുതാര്യത ഉറപ്പു വരുത്തുന്നതിനുമായി (i) ആധാർ അധിഷ്ഠിത യൂണിക് തണ്ടപ്പേർ സംവിധാനം, (ii) ഇലക്ട്രോണിക് മോർട്ട്ഗേജ് റെക്കോർഡർ, (iii) കോർട്ട് ഇൻഫർമേഷൻ ലിങ്കിംഗ്, സർപ്രൈസ് ഇൻസ്പെക്ഷൻ ഓൺലൈൻ പോർട്ടൽ എന്നീ</p>

വിവിധ സംവിധാനങ്ങൾ നടപ്പിലാക്കിയിട്ടുണ്ട്. സംസ്ഥാനത്തെ എല്ലാ വില്ലേജുകളുടെയും പ്രവർത്തനമികവ് ഉറപ്പു വരുത്തുന്നതിനായി 80-ഓളം വ്യത്യസ്ത സൂചികകളുടെ ഓൺലൈൻ നിരീക്ഷണ സംവിധാനം നടപ്പിലാക്കിയിട്ടുണ്ട്. പൊതുജനങ്ങളുടെ പരാതികളും, അഭിപ്രായങ്ങളും സമർപ്പിക്കുന്നതിനായി പരാതി, പ്രവാസി മിത്രം, റവന്യൂ മിത്രം തുടങ്ങിയ ഓൺലൈൻ സംവിധാനങ്ങളും നടപ്പിലാക്കിയിട്ടുണ്ട്. ഉദ്യോഗസ്ഥർക്കും പൊതുജനങ്ങൾക്കും റവന്യൂ വകുപ്പിന്റെ എല്ലാ ഓൺലൈൻ പോർട്ടലുകളും access ചെയ്യുന്നതിനായുള്ള സിംഗിൾ sign ഓൺ സൗകര്യം ഏർപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്.

കൂടാതെ, ഡിജിറ്റൽ സർവ്വേയുടെ ഭാഗമായി 200 വില്ലേജുകളുടെ ഡിജിറ്റൽ സർവ്വേയുടെ പൂർത്തീകരണം, ഭൂസംബന്ധമായ പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ റവന്യൂ, സർവ്വേ രജിസ്ട്രേഷൻ വകുപ്പുകളുടെ ഡിജിറ്റൽ സംയോജിത പദധതി (ILIMS-രാജ്യത്ത് തന്നെ മാതൃകയാകത്തക്ക വിധത്തിലുള്ള പദ്ധതി) , പൊതുജനങ്ങൾക്ക് സർവ്വേ സംബന്ധമായി ഉണ്ടാകുന്ന പരാതികൾ പരിഹരിക്കുന്നതിനുള്ള ഓൺലൈൻ സംവിധാനം (എന്റെ ഭൂമി) എന്നിവ നടപ്പാക്കിയിട്ടുണ്ട്.

സംസ്ഥാനത്തെ വിവിധ റവന്യൂ കോടതികളുടെ സമ്പൂർണ്ണ ഓട്ടോമേഷൻ, ആധുനിക User Interface/User Experience (UI/UX) സംവിധാനങ്ങളുടെ മികവ് ഉൾപ്പെടുത്തിയ സമ്പൂർണ്ണ മൊബൈൽ ആപ്, KBT അപ്പീൽ പോർട്ടൽ, റവന്യൂ റിക്കവറി കൂടിശ്ശിക തുകയുടെ ഡിജിറ്റൽ പേയ്മെന്റ്, ഈസ് ഓഫ് ഡ്യൂയിങ് ബിസിനസ് സംവിധാനം, ലാൻഡ് അക്കിസിഷൻ മാനേജ്മെന്റ് സിസ്റ്റം, ഗ്രിവാൻസ് ആൻഡ് ഇനോവേഷൻ പോർട്ടൽ എന്നിവ 100 ദിന കർമ്മ പരിപാടികളുടെ ഭാഗമായി നടപ്പിൽ വരുത്തുന്നതിന് സജ്ജമാക്കി വരുന്നു. കൂടാതെ, പത്തു വിവിധ വിദേശ രാജ്യങ്ങളിലുള്ള പ്രവാസികൾക്ക് ഭൂ സംബന്ധമായ വിവിധ പേയ്മെന്റുകൾ നടത്തുന്നതിനും വെബ് പോർട്ടലുകൾ സജ്ജമാക്കി വരുന്നു.

ഈസ് ഓഫ് ഡ്യൂയിങ് ബിസിനസ് ആവശ്യമായുള്ള ഏകജാലക സംവിധാനത്തിൽ KSWIFT-റവന്യൂ പോർട്ടലുകളുടെ സംയോജനം ഉറപ്പു വരുത്തിയിട്ടുള്ളതും ആയതു മുഖാന്തിരം തരം മാറ്റം, ഭൂനികുതി ഒടുക്കൽ, ലാൻഡ് സെർച്ച് തുടങ്ങിയ പത്തോളം വിവിധ സൗകര്യങ്ങൾ

ഉൾപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ളതാണ്. വിശദാംശങ്ങൾ അനുബന്ധമായി ചേർക്കുന്നു.

(ബി) സുതാര്യത ഉറപ്പാക്കിക്കൊണ്ട് റവന്യൂ ഓഫീസുകളിൽ നിന്നും ജനങ്ങൾക്ക് നൽകുന്ന സേവനങ്ങളുടെ ഗുണനിലവാരം ഉയർത്തുകയെന്ന ലക്ഷ്യത്തോടെ വകുപ്പിൽ നടപ്പിലാക്കി വരുന്ന പദ്ധതികൾ സംബന്ധിച്ച വിശദാംശം ലഭ്യമാക്കുമോ?

(ബി) റവന്യൂ വകുപ്പിന് കീഴിൽ വരുന്ന 14 ജില്ലകൾ, 27 റവന്യൂ ഡിവിഷണൽ ഓഫീസുകൾ, 78 താലൂക്കുകൾ, 243 സ്പെഷ്യൽ ഓഫീസുകൾ, 1,542 വില്ലേജ് ഓഫീസുകൾ എന്നിവ ഉൾപ്പെടെയുള്ള എല്ലാ ഓഫീസുകളിലും കമ്പ്യൂട്ടർ വൽക്കരണം നടപ്പിലാക്കുകയും ഓഫീസ് പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ ഏകോപനത്തിനായി ഇ-ഓഫീസ് സംവിധാനം നടപ്പിലാക്കിയിട്ടുള്ളതുമാണ്. എല്ലാ വില്ലേജുകൾക്കും വെബ് സൈറ്റ് തയ്യാറാക്കിയിട്ടുള്ളതും, വിവിധ സർട്ടിഫിക്കറ്റുകൾ, പോക്കവരവ്, സോഷ്യൽ സെക്യൂരിറ്റി പെൻഷൻ, എൻഡോ സൾഫാൻ നഷ്ടപരിഹാരം, തരം മാറ്റം തുടങ്ങിയ ഇരുപതോളം വിവിധങ്ങളായ സേവനങ്ങൾ പൊതുജനങ്ങൾക്ക് ത്വരിത ഗതിയിൽ ലഭ്യമാകത്തക്ക വിധത്തിൽ ഇ- Governance സംവിധാനം, ടി സേവനങ്ങളുമായി ബന്ധപ്പെട്ടു വരുന്ന ഡിജിറ്റൽ പേയ്മെന്റ് എന്നിവ നടപ്പിൽ വരുത്തിയിട്ടുണ്ട്. പൊതുജനങ്ങൾക്ക് വീട്ടിൽ ഇരുന്നു കൊണ്ട് തന്നെ ഭൂ നികുതി, കെട്ടിട നികുതി, അധിക നികുതി എന്നിവ ഒടുക്കുന്നതിനായി ഓൺലൈൻ സംവിധാനം ഏർപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്. കൂടാതെ മൊബൈൽ അധിഷ്ഠിത ഭൂനികുതി പേയ്മെന്റ് സംവിധാനം നടപ്പിൽ വരുത്തിയിട്ടുള്ളതും നാളിതുവരെയായി 26,000-ഓളം മൊബൈൽ അധിഷ്ഠിത ഓൺലൈൻ പേയ്മെന്റുകൾ നടന്നിട്ടുള്ളതുമാണ്. കൂടാതെ, ഭൂമിയുടെ കാര്യക്ഷമമായ കൈമാറ്റം ഉറപ്പു വരുത്തുന്നതിനും രേഖകളുടെ സുതാര്യത ഉറപ്പു വരുത്തുന്നതിനുമായി (i) ആധാർ അധിഷ്ഠിത യൂണിക് തണ്ടപ്പേർ സംവിധാനം, (ii) ഇലക്ട്രോണിക് മോർട്ട്ഗേജ് റെക്കോർഡർ, (iii) കോർട്ട് ഇൻഫർമേഷൻ ലിങ്കിംഗ്, സർപ്രൈസ് ഇൻസ്പെക്ഷൻ ഓൺലൈൻ പോർട്ടൽ എന്നീ വിവിധ സംവിധാനങ്ങൾ നടപ്പിലാക്കിയിട്ടുണ്ട്. സംസ്ഥാനത്തെ എല്ലാ വില്ലേജുകളുടെയും പ്രവർത്തനമികവ് ഉറപ്പു വരുത്തുന്നതിനായി 80-ഓളം വ്യത്യസ്ത സൂചികകളുടെ ഓൺലൈൻ നിരീക്ഷണ സംവിധാനം നടപ്പിലാക്കിയിട്ടുണ്ട്. പൊതുജനങ്ങളുടെ പരാതികളും, അഭിപ്രായങ്ങളും സമർപ്പിക്കുന്നതിനായി പരാതി, പ്രവാസി മിത്രം, റവന്യൂ മിത്രം തുടങ്ങിയ ഓൺലൈൻ സംവിധാനങ്ങളും നടപ്പിലാക്കിയിട്ടുണ്ട്. ഉദ്യോഗസ്ഥർക്കും പൊതുജനങ്ങൾക്കും റവന്യൂ വകുപ്പിന്റെ എല്ലാ ഓൺലൈൻ പോർട്ടലുകളും access ചെയ്യുന്നതിനായുള്ള സിംഗിൾ sign ഓൺ സൗകര്യം ഏർപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്.

കൂടാതെ, ഡിജിറ്റൽ സർവേയുടെ ഭാഗമായി 200 വില്ലേജുകളുടെ ഡിജിറ്റൽ സർവേയുടെ പൂർത്തിയാക്കലും, ഭൂസംബന്ധമായ പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ റവന്യൂ സർവ്വേ രജിസ്ട്രേഷൻ വകുപ്പുകളുടെ ഡിജിറ്റൽ സംയോജിത പദധതി (ILIMS-രാജ്യത്ത് തന്നെ മാതൃകയാകത്തക്ക വിധത്തിലുള്ള പദ്ധതി) , പൊതുജനങ്ങൾക്ക് സർവ്വേ സംബന്ധമായി ഉണ്ടാകുന്ന പരാതികൾ പരിഹരിക്കുന്നതിനുള്ള ഓൺലൈൻ സംവിധാനം (എന്റെ ഭൂമി) എന്നിവ നടപ്പാക്കിയിട്ടുണ്ട് .

സംസ്ഥാനത്തെ വിവിധ റവന്യൂ കോടതികളുടെ സമ്പൂർണ്ണ ഓട്ടോമേഷൻ, ആധുനിക User Interface/User Experience (UI/UX) സംവിധാനങ്ങളുടെ മികവ് ഉൾപ്പെടുത്തിയ സമ്പൂർണ്ണ മൊബൈൽ ആപ്, KBT അപ്പീൽ പോർട്ടൽ, റവന്യൂ റിക്കവറി ക്ലിസ്റ്റിക് തുകയുടെ ഡിജിറ്റൽ പേയ്മെന്റ്, ഈസ് ഓഫ് ഡ്യൂയിങ് ബിസിനസ് സംവിധാനം, ലാൻഡ് അക്കിസിഷൻ മാനേജ്മെന്റ് സിസ്റ്റം, ഗ്രിഡൻസ് ആൻഡ് ഇനോവേഷൻ പോർട്ടൽ എന്നിവ 100 ദിന കർമ്മ പരിപാടികളുടെ ഭാഗമായി നടപ്പിൽ വരുത്തുന്നതിന് സജ്ജമാക്കി വരുന്നു. കൂടാതെ, പത്തു വിവിധ വിദേശ രാജ്യങ്ങളിലുള്ള പ്രവാസികൾക്ക് ഭൂ സംബന്ധമായ വിവിധ പേയ്മെന്റുകൾ നടത്തുന്നതിനും വെബ് പോർട്ടലുകൾ സജ്ജമാക്കി വരുന്നു.

ഈസ് ഓഫ് ഡ്യൂയിങ് ബിസിനസ് ആവശ്യമായുള്ള ഏകജാലക സംവിധാനത്തിൽ KSWIFT-റവന്യൂ പോർട്ടലുകളുടെ സംയോജനം ഉറപ്പു വരുത്തിയിട്ടുള്ളതും ആയതു മുഖാന്തിരം തരം മാറ്റം, ഭൂനികുതി ഒടുക്കൽ, ലാൻഡ് സെർച്ച് തുടങ്ങിയ പത്തോളം വിവിധ സൗകര്യങ്ങൾ ഉൾപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ളതാണ്. വിശദാംശങ്ങൾ അനുബന്ധമായി ചേർക്കുന്നു.

സെക്ഷൻ ഓഫീസർ

അനുബന്ധം

I. ലാൻഡ് റവന്യൂ വകുപ്പിന് കീഴിലെ ഓഫീസുകളിൽ സേവനങ്ങൾ സുതാര്യമായും പരമാവധി വേഗത്തിലും ഇ-ഗവർണൻസ് സംവിധാനത്തിലൂടെ ലഭ്യമാക്കുന്നതിനായി സ്വീകരിച്ച നടപടിയുടെ വിശദാംശങ്ങൾ ചുവടെ ചേർക്കുന്നു.

a. Computer Hardware & Ink Tank MFP Procurement: വില്ലേജിലെ ഇ-ഓഫീസിനായുള്ള ഹാർഡ്‌വെയർ വിതരണം: ഗ്യാപ് റിപ്പോർട്ടിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ 1,542 വില്ലേജുകൾക്ക് ലാപ് ടോപ്പും മൾട്ടി ഫങ്ഷൻ പ്രിന്ററുകളും വിതരണം ചെയ്തു.

b. EMR (ഇലക്ട്രോണിക് മോർട്ട്ഗേജ് റെക്കോർഡർ) : ഭൂമി പണയപ്പെടുത്തി ബാങ്കുകളിൽ നിന്നും എടുക്കുന്ന ലോണുകളുടെ വിവരങ്ങൾ ബാങ്കിൽ നിന്ന് തന്നെ നിശ്ചിത ഫീസ് ഈടാക്കി റലീസിൽ രേഖപ്പെടുത്തുന്നതിനുള്ള ഓൺലൈൻ സംവിധാനം. വികസനം അന്തിമ ഘട്ടത്തിലാണ്.

c. Ease of Doing Business State Business Reforms Action Plan (EoDB SBRAP) - Revenue Land Information System (ReLIS) ലേക്ക് KSIDC യുടെ K-SWIFT പോർട്ടലിൽ നിന്നും ലോഗിൻ ചെയ്യുന്നതിനുള്ള സൗകര്യം നടപ്പിലാക്കിയിട്ടുണ്ട്. കൂടാതെ K - S W I F T പോർട്ടലിൽ രജിസ്റ്റർ ചെയ്തിട്ടുള്ള ബിസിനസ്സ് യൂസർക്ക് തന്റെ Permanent Account Number (PAN) ഉപയോഗിച്ച് റലീസിൽ ലോഗിൻ ചെയ്യുന്നതിനുള്ള സൗകര്യവും നിലവിൽ വന്നിട്ടുണ്ട്

d. ബയോമെട്രിക് ഫിംഗർ പ്രിന്റ് സ്കാനർ Procurement: ആധാർ-തണ്ടപ്പേർ ലിങ്കേജ് വഴി കേരളത്തിലെ ഭൂവുടമകളുടെ കേരളത്തിലങ്ങോളമിങ്ങോളമുള്ള എല്ലാ ഭൂമികളും അവരുടെ ആധാറുമായി ബന്ധപ്പെടുത്തി ഒറ്റ തണ്ടപ്പേരിൽ കൊണ്ടു വരുന്നതിനായി സംസ്ഥാനത്തെ എല്ലാ വില്ലേജ് ഓഫീസുകളിലും ബയോമെട്രിക് ഫിംഗർ പ്രിന്റ് സ്കാനർ വിതരണം ചെയ്തു.

e. ഓൺലൈൻ ട്രാൻസ്ഫർ മൊഡ്യൂൾ: 2023-24 വർഷത്തെ പൊതുസ്ഥലം മാറ്റം ഓൺലൈനായി വിജയകരമായി പൂർത്തീകരിച്ചു. സർക്കാർ ഉത്തരവിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ സ്റ്റേഷൻ സീനിയോറിറ്റി കണക്കാക്കി വകുപ്പിൽ പൊതുസ്ഥലം മാറ്റം ഓൺലൈനായി നടപ്പിലാക്കുന്ന റവന്യൂ ഹ്യൂമൻ റിസോഴ്സ് മാനേജ്മെന്റ് സിസ്റ്റം(HRMS) എന്നതാണ് ഈ സംവിധാനം.

f. വില്ലേജ് ഡാഷ്ബോർഡ് - MIS: 80 സൂചികകളുടെ സഹായത്തോടെ വില്ലേജ് ഓഫീസുകളുടെ പ്രവർത്തന പുരോഗതി വിലയിരുത്തുന്നതിലേയ്ക്കായി വിഭാവനം ചെയ്തിട്ടുള്ള മൊഡ്യൂൾ. പട്ടാമ്പി താലൂക്കിൽ 2022 ജൂൺ മാസം പ്രോജക്ട് പൈലറ്റ് ചെയ്യുകയും ആയതിന്റെ വിജയത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ 2022 നവംബർ മാസം, പാലക്കാട് ജില്ലയിൽ നടപ്പിലാക്കി. പ്രസ്തുത പദ്ധതി ഇപ്പോൾ സംസ്ഥാനമൊട്ടാകെ നടപ്പിലാക്കിയിട്ടുണ്ട്.

g. സിംഗിൾ സൈൻഓൺ സംവിധാനം: വകുപ്പ് വികസിപ്പിച്ചിട്ടുള്ള എല്ലാ

ആപ്ലിക്കേഷനുകളിലേയ്ക്കും ഉദ്യോഗസ്ഥർക്കും പൊതുജനങ്ങൾക്കും ലോഗിൻ ചെയ്യുന്നതിനായുള്ള ഒരു സൈൻഓൺ സംവിധാനമാണിത്. എൻ.ഐ.സി വികസിപ്പിച്ച പരിചയ്, ജൻ പരിചയ് എന്നിവയുടെ സഹായത്തോടെ ഇത് നടപ്പിലാക്കി.

h. ഭൂമിയുടെ തരംമാറ്റത്തിനുള്ള ഓൺലൈൻ സംവിധാനം: കേരള നെൽവയൽ തണ്ണീർത്തട നിയമം, 2008 (ഭേദഗതി നിയമം, 2018) പ്രകാരം ഭൂമിയുടെ തരം മാറ്റ അപേക്ഷകൾ പ്രോസസ്സ് ചെയ്യുന്നതിനായി റെലിസുമായി സംയോജിപ്പിച്ചുകൊണ്ടുള്ള ഓൺലൈൻ സംവിധാനം.

i. ആധാർ അധിഷ്ഠിത യൂണിക് തണ്ടപ്പേർ: ആധാർ-തണ്ടപ്പേർ ലിങ്കേജ് വഴി കേരളത്തിലെ ഭൂവുടമകളുടെ കേരളത്തിലങ്ങോളമിങ്ങോളമുള്ള എല്ലാ ഭൂമികളും അവരുടെ ആധാറുമായി ബന്ധപ്പെടുത്തി ഒരു തണ്ടപ്പേരിൽ കൊണ്ടു വരുന്നതിനുള്ള ഓൺലൈൻ സംവിധാനം.

j . എൻഡോ-സൾഫാൻ നഷ്ടപരിഹാരം: കാസർകോട് ജില്ലയിലെ എൻഡോ-സൾഫാൻ ദുരിതബാധിതർക്കുള്ള ധനസഹായം. ഗുണഭോക്താക്കളുടെ ബാങ്ക് അക്കൗണ്ടിലേക്ക് നേരിട്ട് ഓൺലൈനായി വിതരണം ചെയ്യുന്നതിനുള്ള സംവിധാനമാണിത്. പദ്ധതി പ്രകാരം എൻഡോസൾഫാൻ ദുരിതബാധിതർക്ക് ഇതുവരെ 214 കോടി രൂപ വിതരണം ചെയ്തിട്ടുണ്ട്.

k. കോവിഡ് എക്സ്പ്രഷ്ൻ: കേന്ദ്ര-സംസ്ഥാന സർക്കാരുകൾ പുറപ്പെടുവിച്ച മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശങ്ങൾ അനുസരിച്ച്, കോവിഡ്-19 മൂലം മരണമടഞ്ഞ വ്യക്തിയുടെ അടുത്ത ബന്ധുക്കൾക്ക് കോവിഡ് എക്സ്പ്രഷ്ൻ ധനസഹായത്തിനായി അപേക്ഷ സമർപ്പിക്കുന്നതിനും വിതരണം ചെയ്യുന്നതിനുമുള്ള സംവിധാനമാണിത്. കോവിഡ് എക്സ്പ്രഷ്യ സാമ്പത്തിക സഹായത്തിനായി തെരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ട ഗുണഭോക്താക്കൾ 64,493. വിതരണം ചെയ്ത തുക - 321.25 കോടി രൂപ.

l. കോവിഡ്-ബിപിഎൽ പെൻഷൻ: ദാരിദ്ര്യരേഖയ്ക്ക് താഴെയുള്ള കുടുംബത്തിലെ ഏക അത്താണി കോവിഡ്-19 മൂലം മരിക്കുകയാണെങ്കിൽ, മരിച്ചയാളുടെ കുടുംബത്തിന് 3 വർഷത്തേക്ക് സംസ്ഥാന സർക്കാർ 5000/- രൂപ വീതം നൽകും. ഇതു സംബന്ധിച്ച അപേക്ഷ സ്വീകരിക്കുന്നതിനും പ്രോസസ്സിംഗിനും അംഗീകാരത്തിനുമായുള്ള സംവിധാനം.

m. കേരള ബിൽഡിംഗ് ടാക്സ് മാനേജ്മെന്റ് സിസ്റ്റം: 1975-ലെ കേരള ബിൽഡിംഗ് ടാക്സ് ആക്ട് പ്രകാരം, കെട്ടിടങ്ങൾക്ക് ഒറ്റത്തവണ നികുതി ഈടാക്കുന്നതിനും പ്ലീന്റ് ഏരിയയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ നികുതി നിശ്ചയിക്കുന്നതിനും ഓൺലൈനായി നികുതിദായകർക്ക് നികുതി ഒടുക്ക് വരുത്തുന്നതിനുമുള്ള സംവിധാനം.

n. അഡീഷണൽ ടാക്സ് (formerly ലക്ഷ്മി ടാക്സ്) മൊഡ്യൂൾ: കേരള ബിൽഡിംഗ് ടാക്സ് മാനേജ്മെന്റ് സിസ്റ്റത്തിൽ ഉൾപ്പെടുത്തി 278.7 ചതുരശ്ര മീറ്ററോ അതിൽ കൂടുതലോ വിസ്തീർണമുള്ള പാർപ്പിടങ്ങൾക്ക് ആഡംബര നികുതി (അധിക നികുതി) കണക്കാക്കുന്നതിനും എല്ലാ വർഷവും നികുതി പിരിവ് നടപടികൾ ഓൺലൈനായി നടപ്പിലാക്കുന്നതിനുമുള്ള സംവിധാനം.

o . ഭൂമിയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട സർട്ടിഫിക്കറ്റുകൾ: ഭൂസംബന്ധമായ സാക്ഷ്യപത്രങ്ങൾ (തണ്ടപ്പേർ

പകർപ്പ്, ഇ-ബിടിആർ, എഫ്എം.ബി, ലൊക്കേഷൻ സ്കെച്ച്) എന്നിവ ഓൺലൈനായി അനുവദിക്കുന്നതിനുള്ള സംവിധാനം.

p. അനന്തരാവകാശ സാക്ഷ്യപത്രം: അനന്തരാവകാശ സാക്ഷ്യപത്രം ഇ-ഡിസ്ട്രിക്റ്റിൽ ഉൾപ്പെടുത്തി ഓൺലൈനാക്കി.

q. സോഷ്യൽ സെക്യൂരിറ്റി പെൻഷൻ: കാൻസർ, ടിബി, ക്ഷുരോഗികൾക്കുള്ള പെൻഷൻ വിതരണത്തിന്റെ ഓട്ടോമേഷൻ. ടിബി, കാൻസർ, ക്ഷുരം എന്നീ രോഗബാധിതർക്ക് പെൻഷൻ DBT ആയി വിതരണം ചെയ്യുന്നതിനുള്ള ഓൺലൈൻ സംവിധാനം

r. "വയൽ" മൊഡ്യൂൾ: പൂർവ്വസ്ഥിതിയിലാക്കേണ്ട നെൽവയൽ, തണ്ണീർത്തടം സംബന്ധിച്ച വിവരങ്ങൾ. സംസ്ഥാനത്തെ വില്ലേജ് പരിധിയിൽ ഉള്ള ക്വാറികളുടെ വിവരങ്ങൾ ശേഖരിക്കുന്നതിനും പരിവർത്തനം ചെയ്യപ്പെട്ട ഭൂമി പൂർവ്വസ്ഥിതിയിൽ ആക്കുന്നതിനായി ടി ഭൂമിയിൽ നിന്നും നീക്കം ചെയ്യുന്ന മണ്ണ് ആവശ്യക്കാർക്ക് കൃഷി ആവശ്യത്തിനും മറ്റും നിയമാനുസൃതം ലഭ്യമാക്കുന്നതിനും പര്യാപ്തമായ വിവരശേഖരണം നടത്തുന്നതിന് വയൽ എന്ന പേരിൽ ഒരു ഓൺലൈൻ വിവരശേഖരണ സംവിധാനം ലാൻഡ് റവന്യൂ പോർട്ടലിൽ തയ്യാറാക്കിയിട്ടുണ്ട്.

s. പ്രവാസി മിത്രം പോർട്ടൽ: പ്രവാസികൾക്ക് ബഹു. റവന്യൂ മന്ത്രിയ്ക്ക് പരാതികൾ സമർപ്പിക്കുന്നതിനും അപേക്ഷയുടെ പുരോഗതി നിരീക്ഷിക്കുന്നതിനുമുള്ള ഓൺലൈൻ സംവിധാനം.

t. മിനൽ പരിശോധന (Surprise Inspection): സീനിയർ സൂപ്രണ്ട്/തഹസിൽദാർ മുതൽ ലാൻഡ് റവന്യൂ കമ്മീഷണർ വരെയുള്ള ഉദ്യോഗസ്ഥർക്ക് വില്ലേജ് ഓഫീസുകളിൽ ആകസ്മിക പരിശോധന നടത്തുന്നതിനും ഒരു ത്രൈമാസ കാലയളവിനുള്ളിൽ ഒരേ വില്ലേജിൽ തന്നെ ഒന്നിലധികം തവണ ആകസ്മിക പരിശോധന നടത്തുന്നത് ഒഴിവാക്കുന്നതിനും എല്ലാ വില്ലേജുകളിലും പരിശോധന നടത്തിയിട്ടുണ്ടെന്ന് ഉറപ്പ് വരുത്തുന്നതിനുമുള്ള സംവിധാനം SURPRISE INSPECTION എന്ന മൊഡ്യൂളിൽ ഏർപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്. പരിശോധന സംബന്ധമായ കണ്ടെത്തലുകൾ പരിശോധനാ വേളയിൽ തന്നെ സോഫ്റ്റ് വെയറിലെ നിശ്ചിത ഫോർമാറ്റിൽ രേഖപ്പെടുത്തേണ്ടതാണ്.

u. പരാതി: റവന്യൂ ഉദ്യോഗസ്ഥർക്കെതിരെയുള്ള പരാതികൾ പൊതുജനങ്ങൾക്ക് ഓൺലൈനായി സമർപ്പിക്കുന്നതിനായുള്ള സോഫ്റ്റ്വെയർ മൊഡ്യൂൾ.

v. Grievance & Innovation Module: പരാതികളും നൂതന വികസന സങ്കല്പങ്ങളും, നിലവിൽ ജില്ലകളിൽ അനുഭവപ്പെടുന്ന പ്രശ്നങ്ങളും, പുത്തൻ ആശയങ്ങളും റവന്യൂ ഉദ്യോഗസ്ഥരുമായി പങ്കുവെയ്ക്കുന്നതിനായി റവന്യൂ പോർട്ടലിൽ വികസിപ്പിച്ചിട്ടുള്ള മൊഡ്യൂൾ.

w. അനധികൃത മണൽ ഖനനം റിപ്പോർട്ട് ചെയ്യുന്നതിനുള്ള സംവിധാനം (ALERT) : അനധികൃത ഖനനം സംബന്ധിച്ച് പൊതുജനങ്ങൾക്ക് നേരിട്ട് ബന്ധപ്പെട്ട അധികൃതരെ അറിയിക്കുന്നതിനും

അപേക്ഷയുടെ പുരോഗതി നിരീക്ഷിക്കുന്നതിനുള്ള സംവിധാനം.

റവന്യൂ വകുപ്പിലെ കമ്പ്യൂട്ടർ വത്കരണവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് നടന്നുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന പദ്ധതികൾ

a. GAIL Pipeline റലീസ് നാളതികരണം - ഗെയിൽ പൈപ്പ്ലൈൻ മാർക്ട്കിംഗ്: റലീസിൽ, ബന്ധപ്പെട്ട തണ്ടപ്പേരിൽ ഗെയിൽ പൈപ്പ് ലൈനിന്റെ സാന്നിധ്യം രേഖപ്പെടുത്തുന്നതിനുള്ള സംവിധാനം.

b. കേന്ദ്രഫണ്ട് ലഭ്യത ഉറപ്പാക്കൽ: DILRMP യുടെ ഭാഗമായി ഫണ്ട് ലഭ്യതയ്ക്ക് പ്രൊഫ് പോസൽ സമർപ്പിക്കുകയും പരമാവധി ഫണ്ട് കേന്ദ്രത്തിൽ നിന്നും ലഭ്യമാക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുള്ളതാണ്.

c. കെബിടി അപ്പീൽ: കേരള ബിൽഡിംഗ് ടാക്സ് മാനേജ്മെന്റ് സിസ്റ്റത്തിൽ ഉൾപ്പെടുത്തി അപ്പീൽ, റിവിഷൻ എന്നിവ ഓൺലൈനായി പ്രോസസ്സ് ചെയ്യുന്നതിനുള്ള ഓൺലൈൻ സംവിധാനം. പ്രസ്തുത പോർട്ടലിന്റെ വികസനം അന്തിമ ഘട്ടത്തിലാണ്.

d . ഇൻഡിജന്റ് സർട്ടിഫിക്കറ്റ്: ഇ-ഡിസ്ട്രിക്റ്റിൽ ഉൾപ്പെടുത്തി ഇൻഡിജന്റ് സർട്ടിഫിക്കറ്റ് റവന്യൂ ഡിവിഷണൽ ഓഫീസർ മുഖേന അനുവദിക്കുന്നതിനായുള്ള സംവിധാനം.

e. EWS സർട്ടിഫിക്കറ്റ്: EWS സർട്ടിഫിക്കറ്റ് ഇ-ഡിസ്ട്രിക്റ്റിൽ ഉൾപ്പെടുത്തി ഓൺലൈനായി അനുവദിക്കുന്നതിനുള്ള നടപടി പുരോഗമിക്കുന്നു.

f. ബി.ടി.ആർ, ടി.പി. രജിസ്റ്ററുകളുടെ സ്റ്റാനിംഗ് ഡിജിറ്റലൈസേഷൻ: വില്ലേജ് ഓഫീസുകളിലെ ടി.പി, ബി.ടി.ആർ എന്നിവ സ്കാൻ ചെയ്ത് ഡിജിറ്റലൈസ് ചെയ്യുന്ന പ്രവൃത്തി പുരോഗമിക്കുന്നു DMS വികസനവും ഹോസ്റ്റിംഗും പൂർത്തിയായി.

g . റവന്യൂ ഇ സർവ്വീസസ് മൊബൈൽ ആപ്പ് ആൻഡ്രോയ്ഡ് ഡിപ്പോ ഐ.ഒ.എസിലും പ്രവർത്തിക്കുന്ന റവന്യൂ ഇ-സർവ്വീസസ് മൊബൈൽ ആപ്പ് വികസനം അന്തിമ ഘട്ടത്തിലാണ്. ആയതിൽ ആൻഡ്രോയ്ഡിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്ന റവന്യൂ ഇ സർവ്വീസസ് മൊബൈൽ ആപ്പ് നടപ്പു സാമ്പത്തിക വർഷത്തിൽ തന്നെ പ്രവർത്തനസജ്ജമാക്കുന്നതാണ്.

h. ലാൻഡ് അക്വിസിഷൻ മാനേജ്മെന്റ് സിസ്റ്റം: സംസ്ഥാനത്ത് എല്ലാത്തരം ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കൽ നടപടികളും ഓൺലൈൻ ആക്കുന്നതിന്റെ ഭാഗമായി വികസിപ്പിക്കുന്ന സോഫ്റ്റ്‌വെയർ. ആദ്യ ഘട്ടത്തിൽ L A R R നിയമം 2013-ന്റെ സെക്ഷൻ 11(1) വരെയുള്ള ഒരു മൊഡ്യൂൾ വികസിപ്പിച്ചെടുക്കുകയും സംസ്ഥാനത്തടാകെ നടപ്പിലാക്കുകയും ചെയ്തു.

റവന്യൂ വകുപ്പിലെ കമ്പ്യൂട്ടർ വത്കരണവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് നടപ്പിലാക്കാൻ വിഭാവനം ചെയ്യുന്ന പദ്ധതികൾ

a. ഇൻഗ്രേറ്റഡ് ലാൻഡ് ഇൻഫർമേഷൻ സിസ്റ്റം (ILIS): ഡിജിറ്റൽ റീസർവ്വെ ഡാറ്റാബേസിൽ ഉൾപ്പെടുത്തി റലീസിൽ നിലവിലുള്ള ഡോറ്റാബേസിനെ റവന്യൂ വകുപ്പിന്റെ കീഴിൽ സംയോജിതവും സമഗ്രവുമായ ഭൂവിവര ഡാറ്റാബേസ് രൂപീകരണം. ഭൂമിയുടെ ടെക്സ്ചർ, സ്പേഷ്യൽ,

രജിസ്ട്രേഷൻ വിവരങ്ങൾ ഏകീകൃതമായി ഡിജിറ്റൽ രൂപത്തിൽ സൂക്ഷിക്കുകയും ആവശ്യാനുസരണം വിവിധ സ്റ്റേക്ക് ഹോൾഡർ വകുപ്പുകൾക്ക് ലഭ്യമാക്കുകയും ചെയ്യുന്നതിന് വിഭാവനം ചെയ്യുന്നു.

b. ഇ-കോടതി: വിവിധ ഖാസി ജുഡീഷ്യൽ റവന്യൂ കോടതികളുടെ സമ്പൂർണ്ണ ഓട്ടോമേഷൻ.

c. RIMS, ഓഫീസ് പരിശോധനയ്ക്കുള്ള സംവിധാനം: റവന്യൂ ഓഫീസുകളുടെ ആനുകാലിക പരിശോധനയ്ക്കും റിപ്പോർട്ട് തയ്യാറാക്കുന്നതിനുമുള്ള ഓൺലൈൻ സംവിധാനം

d. നിജസ്ഥിതി സർട്ടിഫിക്കറ്റ്: പട്ടയം അനുവദിച്ചതായുള്ള നിജസ്ഥിതി സർട്ടിഫിക്കറ്റ് റെലീസിൽ ഉൾപ്പെടുത്തി ജില്ല കളക്ടർമാർക്ക് നടപടി സ്വീകരിക്കുന്നതിനുള്ള സംവിധാനം.

e . ഇ-പട്ടയം: പൊതുജനങ്ങൾക്ക് പട്ടയത്തിനുള്ള അപേക്ഷ സമർപ്പിക്കുന്നതിനും വിതരണം ചെയ്യുന്നതിനുള്ള ഓൺലൈൻ സംവിധാനം.

f . ഭൂപരിധിയിൽ ഇളവ് അനുവദിക്കൽ: എൽ.ആർ. നിയമം 1963ലെ S.81(3) പ്രകാരം ഭൂപരിധിയിൽ ഇളവ് അനുവദിക്കുന്നതിനുള്ള നടപടിക്രമം റെലീസിൽ നിന്നുള്ള ഡാറ്റയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ റെലീസിൽ ഉൾപ്പെടുത്തി ജനറേറ്റ് ചെയ്യുന്നതിനായുള്ള സംവിധാനം.

g. ലീസ് മാനേജ്മെന്റ് സിസ്റ്റം: സർക്കാർ ഭൂമിയിന്മേലുള്ള പാട്ടം മാനേജ് ചെയ്യുന്നതിനായുള്ള ഓൺലൈൻ സംവിധാനം

h . താലൂക്ക്/ആർഡിഒ ഓഫീസുകൾക്ക് വെബ് സൈറ്റുകൾ: താലൂക്ക്/ആർ.ഡി.ഒ ഓഫീസുകൾക്ക് സ്വന്തമായ വെബ് സൈറ്റുകൾ വികസിപ്പിക്കുക വഴി പൗരന്മാർക്ക് അവരുടെ താലൂക്ക്/ആർഡിഒ വെബ് സൈറ്റ് സന്ദർശിക്കാനും ഓഫീസുകളിൽ നിന്ന് നൽകുന്ന സേവനങ്ങളെക്കുറിച്ചുള്ള വിവരങ്ങൾ നേടാനും അവരുടെ സ്വന്തം ഭൂമിയുടെ വിശദാംശങ്ങൾ കാണാനും കഴിയുന്ന സംവിധാനം.

സർവ്വേയും ഭൂരേഖയും വകുപ്പിൽ സേവനങ്ങൾ ഇ-ഗവർണൻസ് സംവിധാനത്തിലൂടെ ലഭ്യമാക്കുന്നതിനായി സ്വീകരിച്ച നടപടിയുടെ വിശദാംശങ്ങൾ ചുവടെ ചേർക്കുന്നു.

a. "എല്ലാവർക്കും ഭൂമി, എല്ലാ ഭൂമിക്കും രേഖ, എല്ലാ സേവനങ്ങളും സ്റ്റാർട്ട്" എന്നീ പ്രഖ്യാപിത ലക്ഷ്യങ്ങളോടെ സംസ്ഥാനത്ത് 1550 വില്ലേജുകളിലെ ഡിജിറ്റൽ സർവെ റിക്കാർഡുകൾ പൊതുജനങ്ങൾക്ക് ലഭ്യമാക്കുക എന്ന ലക്ഷ്യത്തോടെ ആരംഭിച്ചിട്ടുള്ള 'എൻഓ ഭൂമി' എന്ന ഡിജിറ്റൽ സർവെ പദ്ധതി പ്രകാരം സംസ്ഥാനത്തെ 14 ജില്ലകളിൽ നിന്നായി 200 വില്ലേജുകളിലെ ഡിജിറ്റൽ സർവെ പൂർത്തിയാക്കി സർവെ അതിരടയാള നിയമ പ്രകാരം 9(2) പ്രസിദ്ധീകരിച്ചു. ഇതിലൂടെ ഭൂസംബന്ധമായ വളരെ കൃത്യവും വ്യക്തവുമായ എല്ലാ സേവനങ്ങളും വിവിധ ഓഫീസുകൾ സന്ദർശിക്കാതെ പൊതുജനങ്ങൾക്ക് ഓൺലൈനായി ലഭ്യമാക്കുന്നതാണ്.

b. 19 ഓഫീസുകളിൽ ഇ-ഓഫീസ് സംവിധാനം ആരംഭിച്ചിട്ടുള്ളതും 78 ഓഫീസുകളിൽ ഇ-ഓഫീസ് സംവിധാനം ഏർപ്പെടുത്തുന്നതിന് ത്വരിതഗതിയിൽ നടപടി സ്വീകരിച്ചും വരുന്നു.

c. ഭൂരേഖ സംവിധാനങ്ങളുടെ സംയോജനം (integration of Land Service Delivery Project) പദ്ധതിയിലുൾപ്പെടുത്തി 10 റെക്കോർഡ് റൂമുകൾ നവീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്,

d. തിരുവനന്തപുരം, ആലപ്പുഴ, പത്തനംതിട്ട, കോഴിക്കോട്, കണ്ണൂർ എന്നീ ജില്ലകളിലെ അഞ്ച് സർവെ ഓഫീസുകളെ സ്റ്റാർട്ട് ഓഫീസുകളാക്കി നവീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്.

e. തിരുവനന്തപുരം ഐ.എൽ.ഡി.എം കോമ്പൗണ്ടിൽ പ്രവർത്തിച്ചുവരുന്ന സർവെ ട്രെയിനിംഗ് ഇൻ സ്റ്റിറ്റ്യൂട്ടിൽ (STI-K) ഒരു എക്സിക്യൂട്ടീവ് ക്ലാസ് റൂമിന്റേയും ഒരു സ്റ്റാർട്ട് ക്ലാസ് റൂമിന്റേയും നിർമ്മാണം പൂർത്തീകരിച്ചു പ്രവർത്തനം ആരംഭിച്ചിട്ടുണ്ട്.

II. റവന്യൂ ഓഫീസുകളിൽ പ്രവർത്തനങ്ങൾ പരമാവധി ഇലക്ട്രോണിക് രൂപത്തിലാക്കുകവഴി സുതാര്യത ഉറപ്പുവരുത്തി കൊണ്ട് ഗുണനിലവാരം ഉയർത്തുന്നതിനുള്ള നടപടികൾ സ്വീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. ജനങ്ങൾക്ക് പരമാവധി സേവനങ്ങൾ വേഗത്തിലും കാര്യക്ഷമവുമായി നൽകുവാൻ ഇതുകൊണ്ട് സാധിച്ചിട്ടുണ്ട്.

കൂടാതെ, **Grievance and Innovation** എന്ന മൊഡ്യൂൾ ജനങ്ങൾക്ക് കൂടി ഓപ്പൺ ചെയ്ത നൽകുന്നത് വഴി വകുപ്പിനെ സംബന്ധിക്കുന്ന പരാതികൾ ജനങ്ങൾക്ക് നേരിട്ട് അധികാരികളെ അറിയിക്കുന്നതിനായുള്ള സംവിധാനം ഒരുങ്ങുന്നുണ്ട്. കൂടാതെ, റവന്യൂ ഉദ്യോഗസ്ഥർക്കെതിരെയുള്ള പരാതികൾ പൊതുജനങ്ങൾക്ക് ഓൺലൈനായി സമർപ്പിക്കുന്നതിനായുള്ള സോഫ്റ്റ്‌വെയർ മൊഡ്യൂൾ "പരാതി" നിലവിൽ ഉള്ളതാണ്.

കൂടാതെ, റവന്യൂ മിത്രം, പ്രവാസി മിത്രം എന്നീ മൊഡ്യൂളുകൾ വഴി ജനങ്ങൾക്ക് നേരിട്ട് അവരുടെ പരാതികൾ ബഹു.റവന്യൂ മന്ത്രിയെ അറിയിക്കുന്നതിനായുള്ള സംവിധാനം നിലവിലുണ്ട്. വയൽ മൊഡ്യൂൾ, അലൈറ്റ് മൊഡ്യൂൾ എന്നിവ വഴി പൊതുജനങ്ങൾക്ക് അനധികൃത മണൽ ഖനനം, വയൽ നികത്തൽ എന്നിവ അധികാരികളെ നേരിട്ട് അറിയിക്കുന്നതിനായുള്ള സംവിധാനം നിലവിലുണ്ട്.